NETB@NK

RAPORT

BANKOWOŚĆ INTERNETOWA I PŁATNOŚCI BEZGOTÓWKOWE

III KWARTAŁ 2016 R.

SPIS TREŚCI

1. Raport w liczbach ____ **3**

2. Wstęp — o raporcie ____ **4**

3. Bankowość internetowa ____ **5**

3.1 Klienci indywidualni ____ **5**

3.2 Małe i średnie przedsiębiorstwa (MSP) ____ **7**

4. Transakcje bezgotówkowe i bankomatowe ____ **9**

4.1 Operacje bezgotówkowe ____ **9**

4.1 Karty płatnicze ____ **15**

4.2 Bankomaty ____ **23**

5. Program Rodzina 500 plus ____ **25**

6. Spis wykresów i tabel ____ **27**

Stan na 30.09.2016 r.		Zmiana III kw. 2016/ II kw. 2016		Zmiana III kw. 2016/ III kw. 2015	
33 008 985	Liczba klientów indywidualnych mających podpisaną umowę umożliwiającą korzystanie z bankowości internetowej	4,76%	↗	8,96%	↗
15 299 655	Liczba aktywnych klientów indywidualnych	0,63%	↗	5,44%	↗
6	Średnia liczba przelewów aktywnego klienta indywidualnego na miesiąc (w szt.)	-	-	20,00%	↗
6 585,72	Średnia wartość rozliczeń aktywnego klienta indywidualnego na miesiąc (w PLN)	12,15%	↗	12,85%	↗
2 425 207	Liczba klientów MSP mających podpisaną umowę umożliwiającą korzystanie z bankowości internetowej	0,79%	↗	11,41%	↗
1 376 833	Liczba aktywnych klientów MSP	0,44%	↗	6,94%	↗
21	Średnia liczba przelewów aktywnego klienta MSP na miesiąc (w szt.)	-	-	-	-
71 913,15	Średnia wartość rozliczeń aktywnego klienta MSP na miesiąc (w PLN)	-9,52%	↘	7,35%	↗
420,82	Liczba operacji w systemie Elixir (w mln szt.)	-2,56%	↘	2,95%	↗
1 103,74	Wartość operacji w systemie Elixir (w mld PLN)	-0,21%	↘	3,47%	↗
695,10	Liczba operacji w systemie Ekspress Elixir (w tys. szt.)	9,91%	↗	81,77%	↗
2 649,66	Wartość operacji w systemie Ekspress Elixir (w mln PLN)	6,98%	↗	54,36%	↗
30 170 592	Liczba wyemitowanych kart debetowych	1,73%	↗	5,43%	↗
5 861 158	Liczba wyemitowanych kart kredytowych	0,43%	↗	-0,03%	↘
28 100 000	Liczba kart zbliżeniowych (wartość szacowana)	1,44%	↗	6,04%	↗
1 013,43	Liczba transakcji realizowanych kartami płatniczymi (w mln)	0,22%	↗	17,60%	↗
151,19	Wartość transakcji realizowanych kartami płatniczymi (w mld PLN)	2,94%	↗	12,05%	↗
22 504	Liczba bankomatów (wartość prognozowana)	-0,16%	↘	3,96%	↗

WSTĘP - O RAPORCIE

Szanowni Państwo,

prezentujemy Państwu dwudziestą czwartą edycję raportu NetB@nk - przeglądu dotyczącego tendencji na rynku bankowości elektronicznej, w szczególności bankowości internetowej.

Dane za III kwartał 2016 roku wskazują, że umowę umożliwiającą korzystanie z e-bankowości podpisało już ok. 35,43 mln klientów indywidualnych i MŚP, z czego aktywnie (minimum jedno logowanie do e-bankowości w miesiącu) korzysta z tych usług blisko 16,68 mln klientów prywatnych i przedsiębiorców. Wolumeny liczby klientów z dostępem do bankowości elektronicznej prezentują wzrostowe tendencje zarówno względem II kwartału 2016 roku jak i III kwartału 2015 roku.

Analizując dane dot. systemu rozliczeń Express Elixir prowadzonego przez Krajową Izbę Rozliczeniową S.A. zauważyć można utrzymujący się wzrostowy trend w liczbie oraz wartości rozliczeń. W porównaniu z II kwartałem 2016 roku, liczba operacji rozliczanych w tym Systemie wzrosła aż o 9,91% (o 81,77% w porównaniu z III kwartałem 2015 r.) Wraz ze wzrostem liczby operacji Systemu Ekspress Elixir wzrosła również wartość operacji tego systemu, która na koniec trzeciego kwartału 2016 wyniosła 2 649,66 mln złotych. Średnia wartość jednego rozliczonego komunikatu w Systemie Express Elixir na koniec III kwartału 2016 r. wyniosła 3 811,91 zł.

Prezentowana edycja raportu zawiera dodatkowo rozdział poświęcony programowi „Rodzina 500 plus". Na stronach 25-26 zaprezentowano dane dotyczące ilości wniosków składanych za pomocą kanałów elektronicznych w podziale na województwa. Około 20% spośród 2,96 mln wniosków złożono przez internet, w tym poprzez systemy bankowości elektronicznej.

Na zakończenie przypominamy jak ważną rolę w bankowości elektronicznej odgrywa bezpieczeństwo. Zadbajmy o najwyższy poziom ochrony dostępu do usług jakie oferuje nam cyfrowy świat. Jeśli zdarzy nam się utracić kartę lub dokumenty tożsamości, jak najszybciej należy zgłosić ten fakt w banku. W prosty sposób można tego dokonać pod numerem **828 828 828**. Jest to numer telefonu do Systemu Zastrzegania Kart, którego operatorem jest Związek Banków Polskich. Na koniec 2016 roku do Systemu należało 21 banków, w tym zrzeszenia banków spółdzielczych. Od początku funkcjonowania Systemu wykonano ponad 260 tys. połączeń z infolinią. Szacuje się, że w latach 2014-2016 za pośrednictwem Systemu zastrzeżonych zostało blisko 100 tys. kart płatniczych.

Życzymy Państwu interesującej lektury,

dr Paweł Widawski
Dyrektor Zespołu Systemów Płatniczych, Bankowości Elektronicznej i Bezpieczeństwa Banków
Małgorzata Drewczyńska
Młodszy Specjalista w Zespole Systemów Płatniczych, Bankowości Elektronicznej i Bezpieczeństwa Banków

Bankowość internetowa

Klienci indywidualni

Na koniec III kwartału 2016 roku liczba klientów indywidualnych posiadających umowy umożliwiające dostęp do usług bankowości internetowej przekroczyła liczbę 33 milionów. W stosunku do kwartału poprzedzającego zanotowano wzrost o ponad 1,5 miliona (4,76%), zaś w stosunku do III kw. 2015 roku wzrost wyniósł ponad 2,7 mln (8,96%).

Wykres 1. Liczba klientów indywidualnych mających zawartą umowę korzystania z usług bankowości internetowej i liczba aktywnych klientów indywidualnych

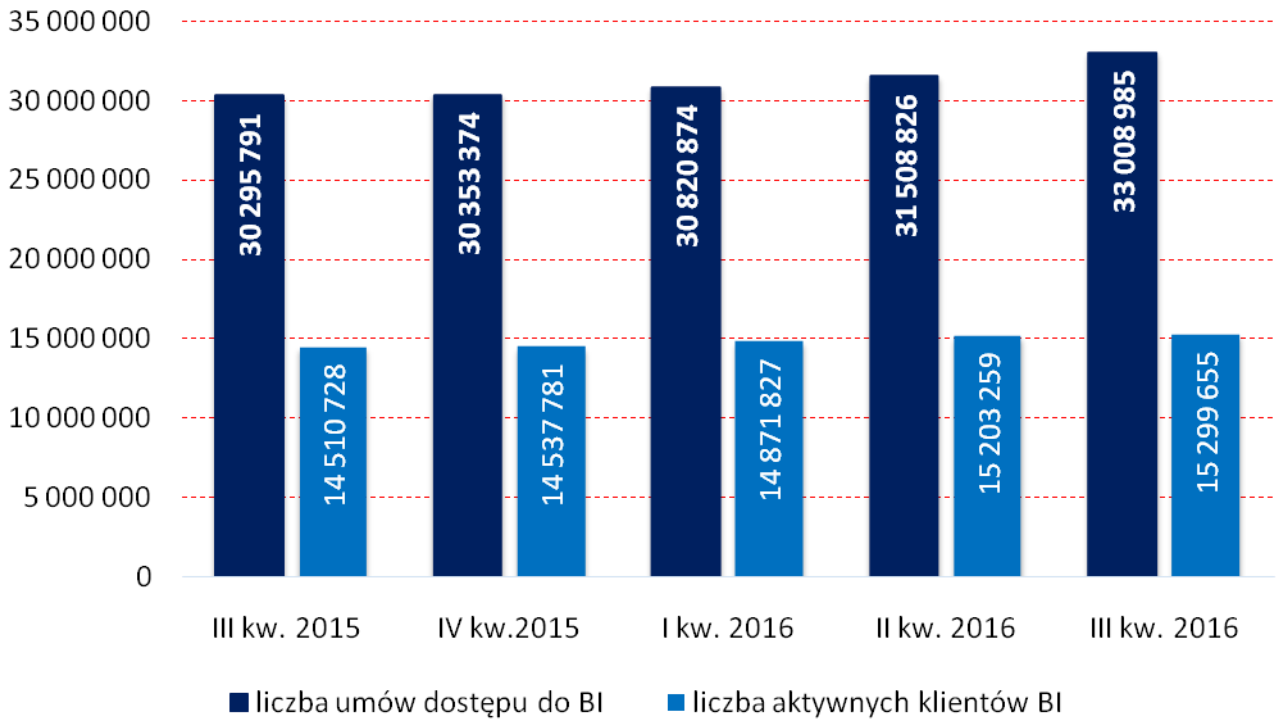

Źródło: dane ZBP.

Liczba aktywnych klientów indywidualnych bankowości internetowej (czyli takich, którzy logują się przynajmniej raz w miesiącu) wzrosła w III kw. 2016 r. o ponad 96 tys. (0,63%). W porównaniu z rokiem poprzednim wzrost liczby aktywnych klientów indywidualnych wyniósł ponad 788 tys. (5,44%).

Bankowość internetowa

Podsumowanie najważniejszych danych dotyczących klientów indywidualnych prezentowane jest w Tabeli nr 1.

Tabela 1. Podsumowanie danych - klienci indywidualni

Kategoria	2015		2016			Zmiana III kw. 2016/ III kw. 2015
	III kw.	IV kw.	I kw.	II kw.	III kw.	
Liczba klientów indywidualnych z dostępem do BI	30 295 791	30 353 374	30 820 874	31 508 826	33 008 985	8,96%
Liczba aktywnych klientów indywidualnych	14 510 728	14 537 781	14 871 827	15 203 259	15 299 655	5,44%
Średnia wartość przelewu klienta indywidualnego	1 085,64 zł	1119,79 zł	987,48 zł	1 003,53 zł	1 120,78 zł	3,24%
Średnia liczba przelewów na jednego aktywnego klienta	5	6	6	6	6	20,00%
Średnia wartość rozliczeń na jednego aktywnego klienta	5 836,04 zł	6 328,72 zł	5963,35 zł	5 872,00 zł	6 585,72 zł	12,85%

Źródło: dane ZBP.

Bankowość internetowa

Małe i średnie przedsiębiorstwa (MSP)

Liczba klientów z sektora małych i średnich przedsiębiorstw mających możliwość korzystania z usług bankowości internetowej na koniec III kwartału 2016 r. wyniosła ponad 2,42 miliona. W porównaniu do I kw. 2016 roku stan ten oznacza wzrost o ponad 19,1 tys. (0,79%). W porównaniu z rokiem ubiegłym zanotowano wzrost liczby użytkowników z MSP o blisko 250 tys. (11,41%).

Wykres 2. Liczba klientów MSP mających podpisaną umowę dotyczącą usług bankowości internetowej i liczba aktywnych klientów MSP

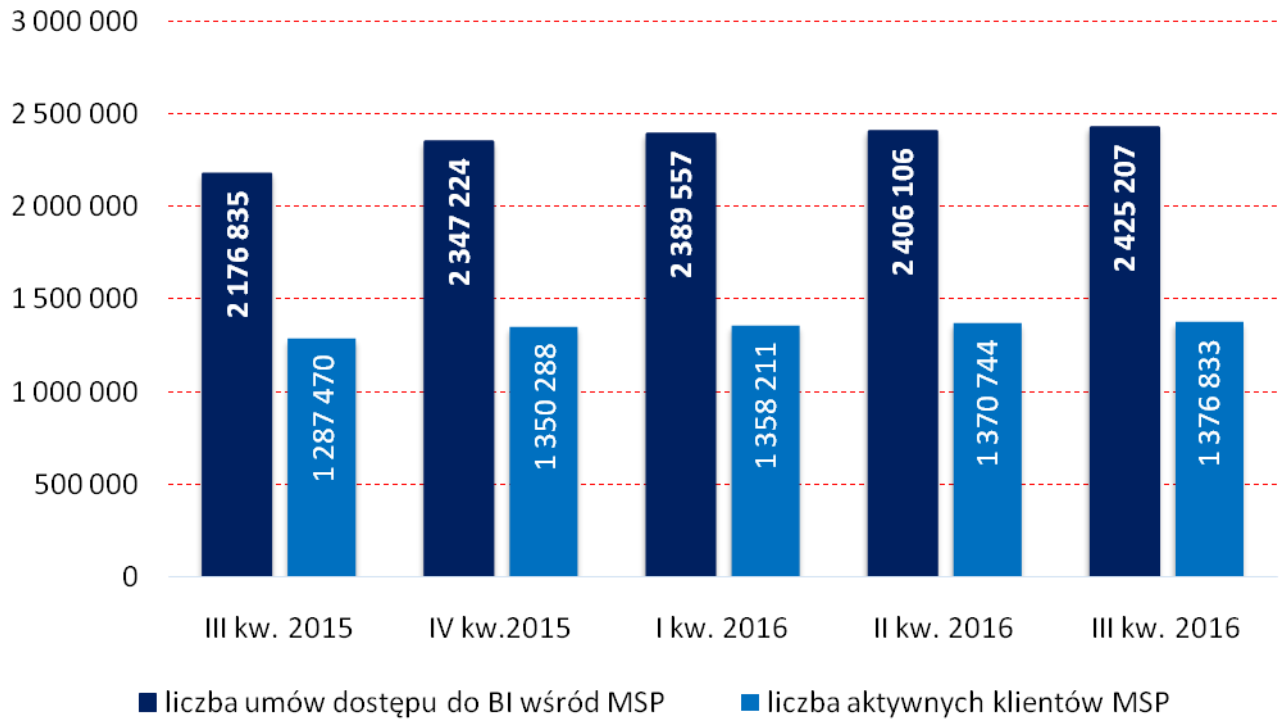

Źródło: dane ZBP.

W stosunku do ubiegłego kwartału liczba aktywnych klientów bankowości internetowej z sektora MSP wzrosła o ponad 6 tys. (0,44%) i wyniosła ponad 1,37 miliona. Jednak od III kw. 2015 roku ich liczba wzrosła łącznie o blisko 90 tys. (6,94%).

Bankowość internetowa

Podsumowanie najważniejszych danych dotyczących małych i średnich przedsiębiorstw prezentowane jest w Tabeli nr 2.

Tabela 2. Podsumowanie danych - przedsiębiorcy

Kategoria	2015		2016			Zmiana III kw. 2016/ III kw. 2015
	III kw.	IV kw.	I kw.	II kw.	III kw.	
Liczba klientów MSP z dostępem do BI	2 176 835	2 347 224	2 389 557	2 406 106	2 425 207	11,41%
Liczba aktywnych klientów MSP	1 287 470	1 350 288	1 358 211	1 370 744	1 376 833	6,94%
Średnia wartość przelewów jednego klienta MSP	3 714,85 zł	4 354,94 zł	3 744,15 zł	3 776,62 zł	3 495,86 zł	-5,89%
Średnia liczba rozliczeń na jednego klienta MSP	18	20	21	21	21	-
Średnia wartość rozliczeń na jednego klienta MSP	66 989,20 zł	86 053,58 zł	78 194,12 zł	79 478,01 zł	71 913,15 zł	7,35%

Źródło: dane ZBP.

Transakcje bezgotówkowe i bankomatowe

Operacje bezgotówkowe

System Elixir

Elixir to pierwszy w Polsce, elektroniczny system rozliczeń międzybankowych, który od 1994 r. umożliwia sprawną i bezpieczną realizację zleceń płatniczych w złotych - przede wszystkim przelewów i poleceń zapłaty. System Elixir jest kluczowy dla sprawnego funkcjonowania polskiego sektora bankowego. Trzy sesje rozliczeniowe przeprowadzane w każdym dniu roboczym (z wyjątkiem 24 i 31 grudnia, kiedy - o ile są to dni robocze - przeprowadzane są dwie sesje), pozwalają na przekazywanie środków pomiędzy rachunkami, prowadzonymi w różnych bankach, w ciągu zaledwie kilku godzin.

W III kwartale 2016 r., po wzroście w poprzednim kwartale, ogólna liczba transakcji w systemie Elixir spadła o ponad 11,07 mln szt. (2,56%). Spadek zanotowano również w odniesieniu do wartości obrotów, które kształtują się aktualnie na poziomie 1 104 mld złotych. W ujęciu rocznym nastąpił wzrost o 2,95% w odniesieniu do liczby transakcji i o 3,47% w odniesieniu do ich wartości. Średnia dzienna liczba komunikatów spadła o 5,56% względem kwartału poprzedzającego, w przypadku ich wartości odnotowano wzrost na poziomie 5,06% w stosunku do ubiegłego roku i wynosi obecnie 16 981 mln zł.

Wykres 3. Liczba i wartość operacji w systemie Elixir

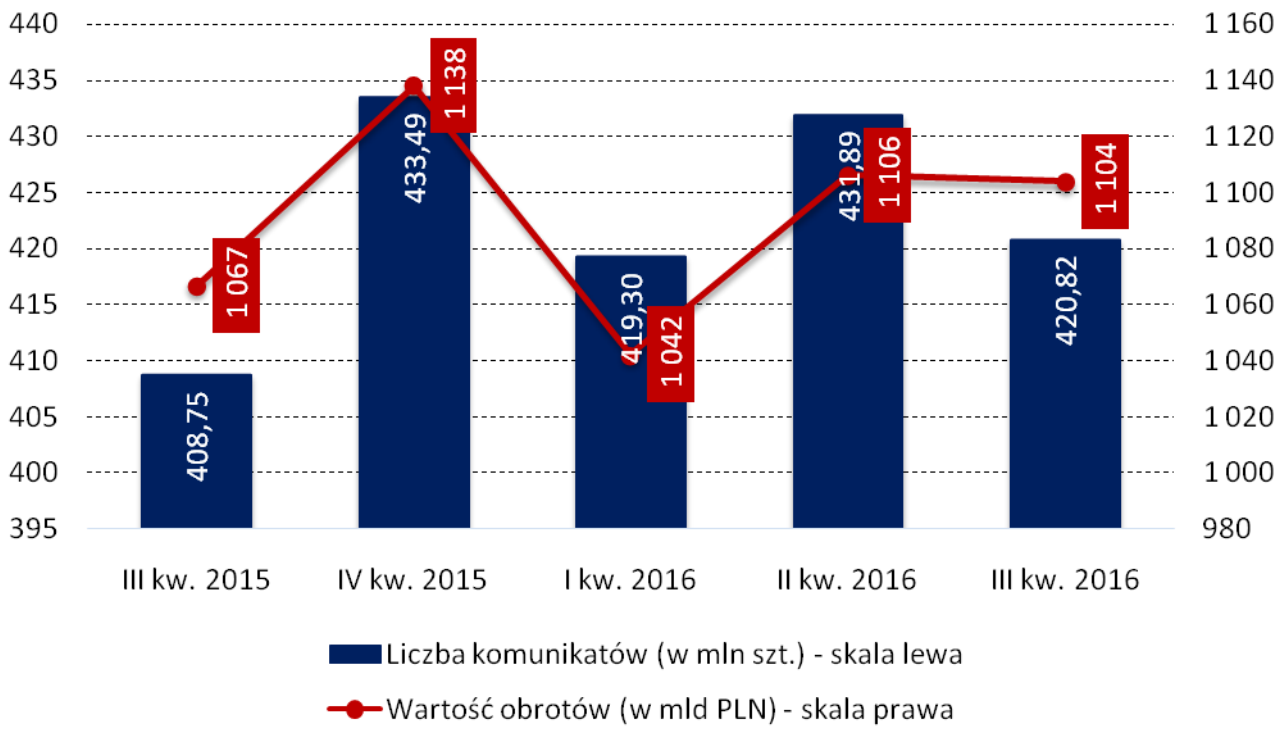

Źródło: Krajowa Izba Rozliczeniowa S.A.

Transakcje bezgotówkowe i bankomatowe

Szczegółowe dane dotyczące systemu Elixir prezentowane są Tabeli nr 3.

Tabela 3. Liczba i wartość operacji w systemie Elixir

Kategoria	2015		2016			Zmiana III kw. 2016/ III kw. 2015
	III kw.	IV kw.	I kw.	II kw.	III kw.	
Liczba komunikatów	408 750 386	433 488 015	419 297 988	431 894 166	420 824 319	2,95%
Wartość komunikatów (w mln PLN)	1 066 760	1 137 974	1 042 318	1 106 017	1 103 737	3,47%
Średnia dzienna liczba komunikatów	6 193 188	6 773 250	6 762 871	6 855 463	6 474 220	4,54%
Średnia dzienna wartość obrotów (w mln PLN)	16 163	17 781	16 812	17 556	16 981	5,06%
Średnia wartość transakcji (w PLN)	2 610	2 625	2 486	2 561	2 623	0,50%

Źródło: Krajowa Izba Rozliczeniowa S.A.

Transakcje bezgotówkowe i bankomatowe

System Euro Elixir

Euro Elixir to system rozliczeń międzybankowych w euro, umożliwiający od 2005 r. rozliczanie płatności w relacjach krajowych i transgranicznych. System jest w pełni dostosowany do standardów unijnych i funkcjonuje w ramach zintegrowanej infrastruktury Jednolitego Obszaru Płatności w Euro (SEPA). Euro Elixir pozwala na realizację płatności w euro nawet tego samego dnia, niezależnie od tego czy zlecona płatność jest krajowa czy transgraniczna.

W III kwartale 2016 r. ogólna liczba komunikatów rozliczonych w systemie Euro Elixir w stosunku do II kwartału 2016 r. wzrosła o blisko 210 tys. (3,86%). W ujęciu rocznym nastąpił wzrost o 18,09%, stanowiący ponad 861 tys. szt. komunikatów. W omawianym kwartale o 1,43% wzrosła również wartość operacji systemu Euro Elixir do poziomu 28,56 mld EUR.

Wykres 4. Liczba i wartość operacji w systemie Euro Elixir

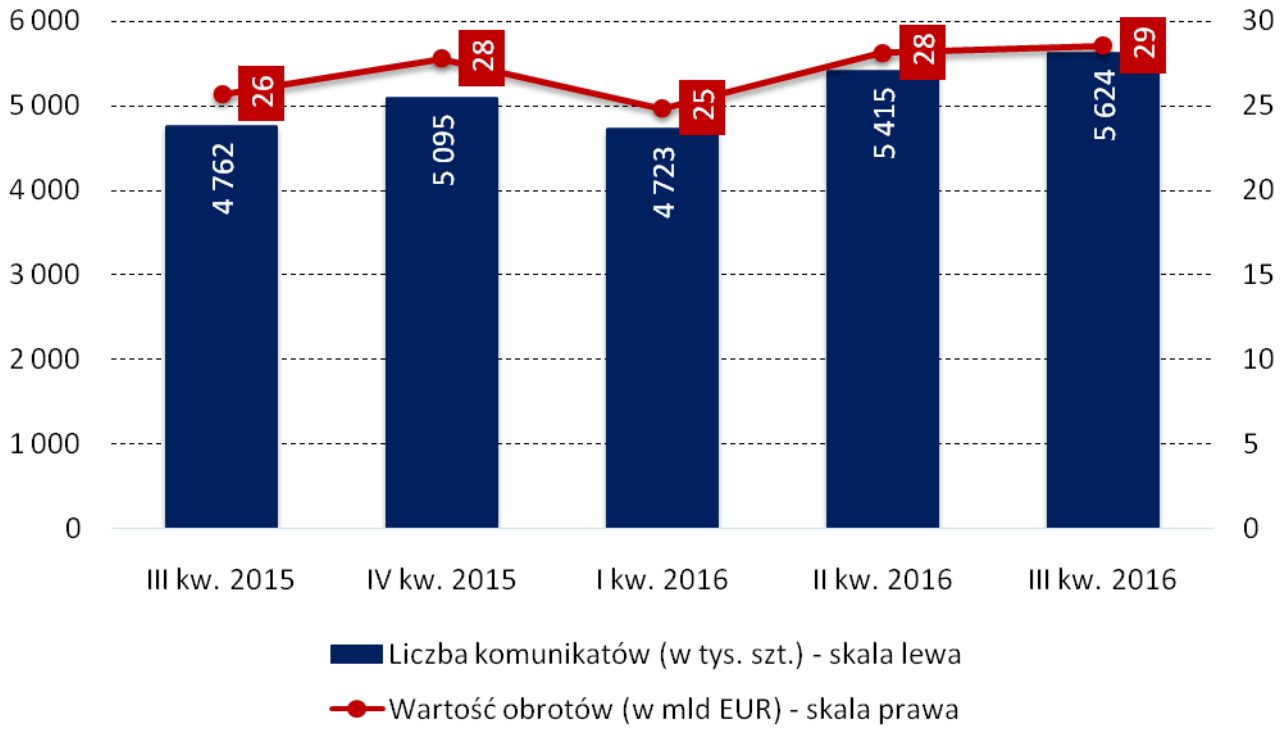

Źródło: Krajowa Izba Rozliczeniowa S.A.

Transakcje bezgotówkowe i bankomatowe

Tabela 4. Szczegółowe zestawienie informacji nt. systemu Euro Elixir

Kategoria	2015		2016			Zmiana III kw. 2016/ III kw. 2015
	III kw.	IV kw.	I kw.	II kw.	III kw.	
Liczba komunikatów	4 762 349	5 095 249	4 722 663	5 414 674	5 623 883	18,09%
Wewnątrzsystemowe („krajowe")	382 782	414 073	389 931	460 312	500 875	30,85%
Międzysystemowe wysyłane („transgraniczne")	937 289	1 019 760	992 807	1 114 487	1 129 339	20,49%
Międzysystemowe odebrane („transgraniczne")	3 442 278	3 661 416	3 339 925	3 839 875	3 993 669	16,02%
Wartość komunikatów (w tys. EUR)	25 700 317	27 806 740	24 884 650	28 152 383	28 568 045	11,16%
Wewnątrzsystmowe („krajowe)	2 742 714	2 941 167	2 540 630	2 891 083	2 817 781	2,74%
Międzysystemowe wysyłane („transgraniczne")	8 829 224	9 545 933	8 525 436	9 545 749	9 953 338	12,73%
Międzysystemowe odebrane („transgraniczne")	14 128 380	15 319 639	13 818 584	15 715 551	15 796 926	11,81%
Średnia dzienna liczba komunikatów	72 157	78 388	76 172	83 303	85 210	18,09%
Średnia dzienna wartość obrotów (w tys. EUR)	389 399	427 796	401 365	433 114	432 849	11,16%
Średnia wartość transakcji w systemie EuroELIXIR (w EUR)	5 397	5 457	5269	5 199	5 080	-5,87%
- wysyłanej przez uczestników EuroELIXIR	8 766	8 709	8 003	7 897	7 834	-10,63%
- otrzymywanej przez uczestników EuroELIXIR	4 411	4 481	4 389	4 327	4 142	-6,10%

Źródło: Krajowa Izba Rozliczeniowa S.A.

Transakcje bezgotówkowe i bankomatowe

System Express Elixir

System Express Elixir, wdrożony przez KIR w 2012 r., jest pierwszym w Polsce profesjonalnym systemem rozliczeń płatności natychmiastowych. Do głównych zalet systemu należą:

- możliwość natychmiastowego wykonywania płatności w trybie 24/7/365,
- bezpośrednia realizacja przelewu z rachunku bankowego nadawcy na rachunek bankowy odbiorcy,
- brak ryzyka kredytowego dzięki zastosowaniu modelu depozytowego, opartego o rachunek powierniczy prowadzony dla KIR przez Narodowy Bank Polski.

W zakresie ilości i wartości transakcji w systemie Express Elixir, w III kwartale 2016 r. tak samo jak w poprzednim, utrzymuje się wzrostowy trend. Rozliczonych zostało ponad 695 tys. przelewów natychmiastowych (wzrost o 9,91%). Wysoki wzrost zanotowano również w wartości obrotów, których wartość na koniec III kwartału 2016 r. wyniosła blisko 2,65 mld (6,98%). Wzrost liczby komunikatów w ujęciu rocznym wyniósł aż 81,77% i 54,36% w odniesieniu do wartości obrotów.

Szczegółowe dane dotyczące transakcji zrealizowanych w systemie Express Elixir w III kw. 2016 r. przedstawia poniższe zestawienie.

Wykres 5. Liczba i wartość operacji w systemie Express Elixir

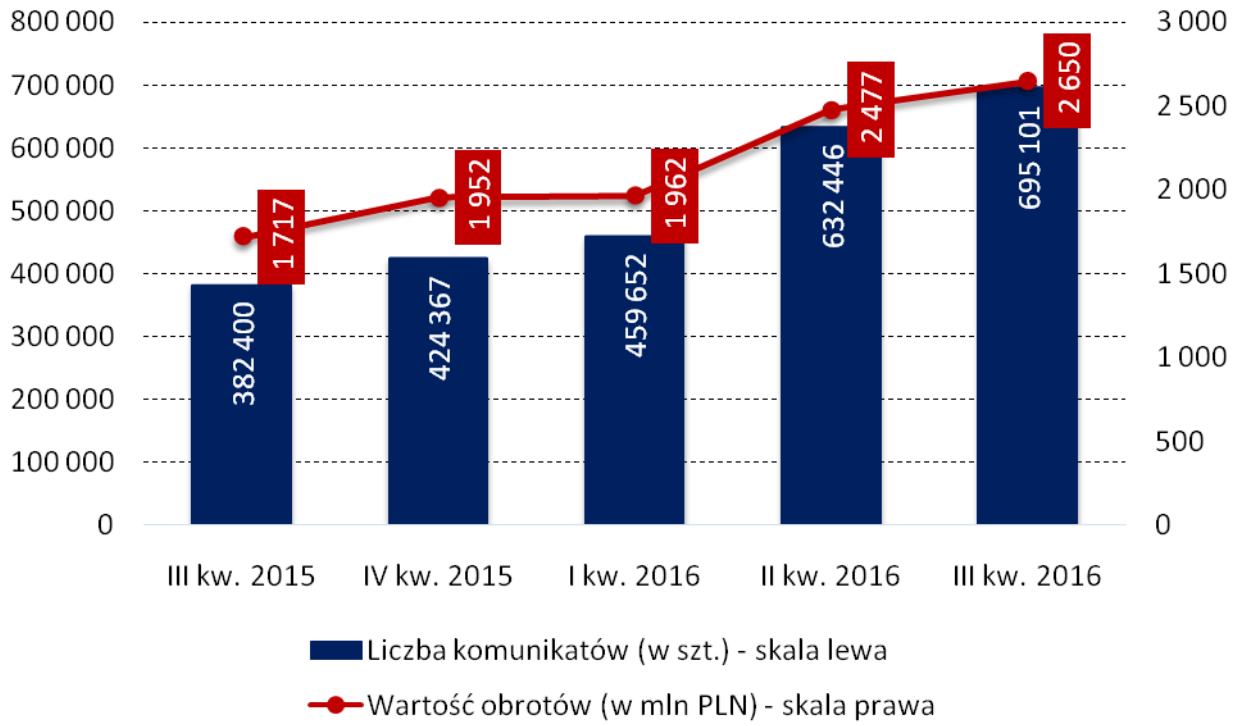

Źródło: Krajowa Izba Rozliczeniowa S.A.

Transakcje bezgotówkowe i bankomatowe

Tabela 5. Zestawienie informacji na temat systemu Express Elixir

Kategoria	2015		2016			Zmiana III kw. 2016/ III kw. 2015
	III kw.	IV kw.	I kw.	II kw.	III kw.	
Liczba komunikatów	382 400	424 367	459 652	632 446	695 101	81,77%
Wartość komunikatów (w PLN)	1 716 558 710	1 952 417 067	1 961 811 184	2 476 807 644	2 649 656 297	54,36%

Źródło: Krajowa Izba Rozliczeniowa S.A.

Transakcje bezgotówkowe i bankomatowe

Karty płatnicze

W III kw. 2016 roku, w porównaniu do II kw. 2016 roku, ogólna liczba kart płatniczych wzrosła o blisko 540 tys. (1,51%) i wynosi obecnie około 36,29 mln. W stosunku do III kw. 2015 roku ogólna liczba kart płatniczych wzrosła o ponad 1,5 mln (4,45%).

Wykres 6. Łączna liczba kart płatniczych

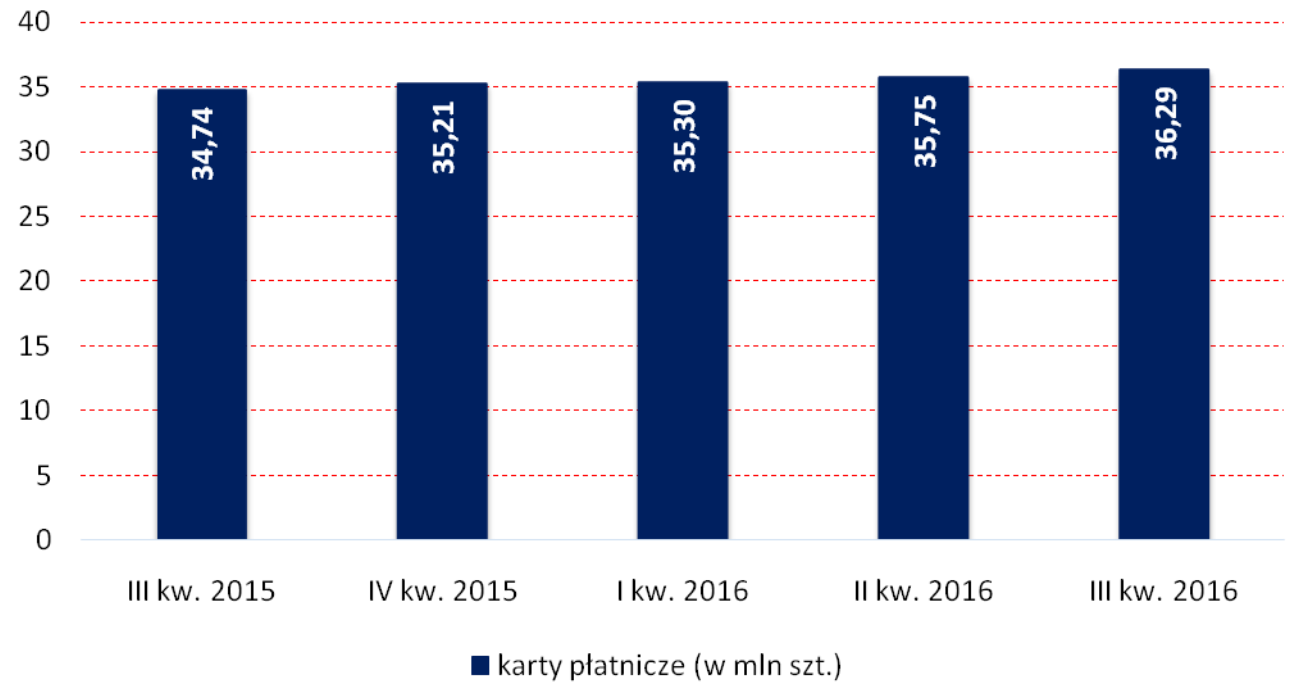

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych NBP.

Dane z III kwartału 2016 r. wskazują na kolejny wzrost łącznej ilości kart płatniczych. Taką samą tendencję zauważyć można w danych dotyczących kart debetowych. Mały wzrost (o 25 tys. sztuk) odnotowano również w przypadku kart kredytowych, natomiast liczba ta zmalała względem III kwartału 2015 o 1,5 tys. sztuk.

Transakcje bezgotówkowe i bankomatowe

Karty debetowe i kredytowe

W stosunku do poprzedniego kwartału liczba kart debetowych wzrosła o ponad 513 tys. (1,73%) i wynosi obecnie 30,17 mln sztuk. W ujęciu rocznym wzrost wyniósł blisko 1,55 mln (5,43%). W stosunku do II kw. 2016 roku liczba kart kredytowych wzrosła o ponad 25 tys. (0,43%) d poziomu 5,86 mln. W porównaniu z III kw. 2015 roku spadek wyniósł ponad 1,5 tys. (0,03%).

Wykres 7. Liczba kart debetowych oraz kredytowych

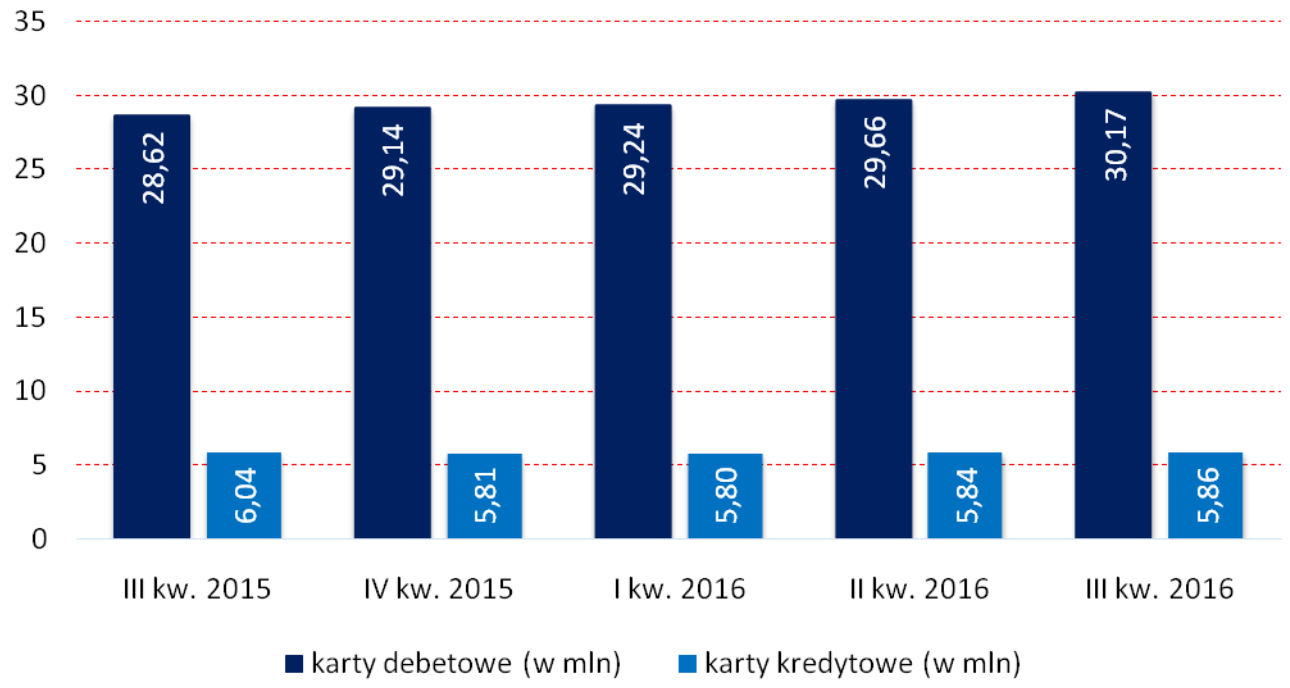

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych NBP.

Transakcje bezgotówkowe i bankomatowe

Transakcje kartami płatniczymi

W III kw. 2016 r. o 2,21 mln (0,22%) wzrosła ogólna liczba transakcji gotówkowych i bezgotówkowych dokonanych za pomocą kart płatniczych. Z kolei ich wartość wzrosła o ponad 4,31 mld PLN, 2,94%).

W ujęciu rocznym liczba transakcji dokonanych kartami płatniczymi wzrosła o ponad 151,70 mln (17,60%), zaś wartość tych transakcji o ponad 16,26 mld PLN (12,05%).

Wykres 8. Liczba (w mln) i wartość (w mld PLN) transakcji gotówkowych i bezgotówkowych

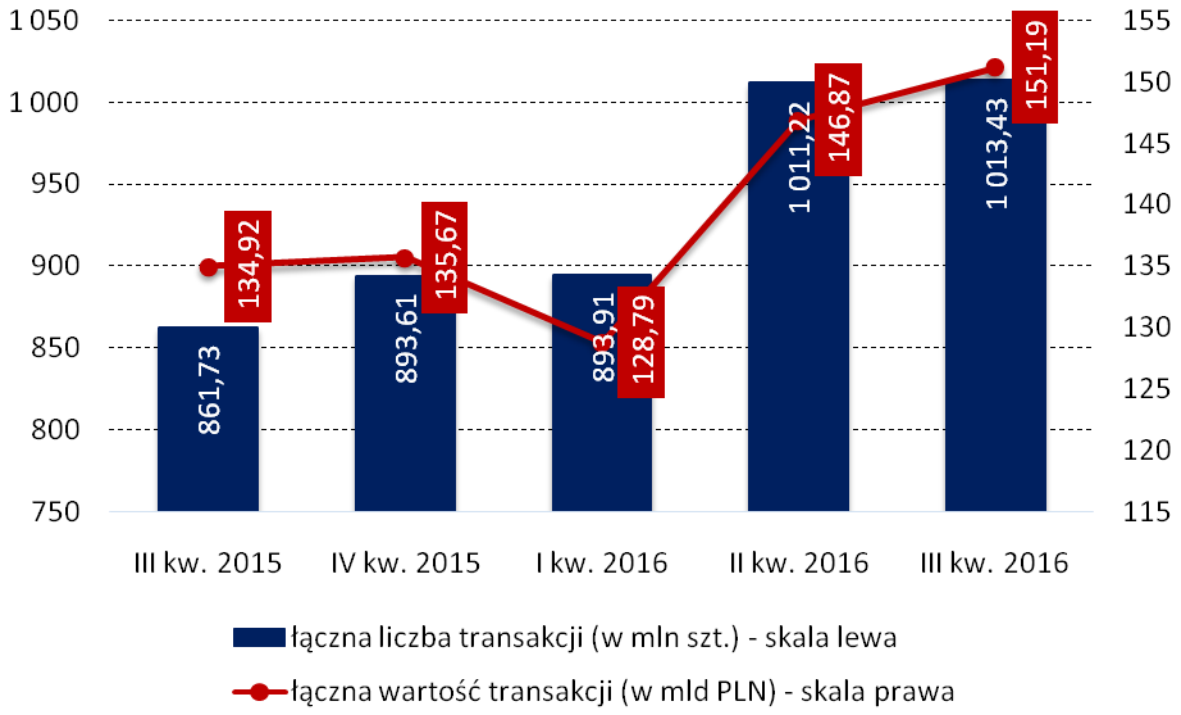

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych NBP.

Transakcje bezgotówkowe i bankomatowe

Analizując udział transakcji bezgotówkowych w zakresie ogólnej liczby transakcji kartami płatniczymi zauważyć można wzrostową tendencję, której ewentualne zawahania interpretować można jako anomalię. W III kwartale 2016 r. nastąpił mały spadek wartości transakcji dokonywanych przy użyciu kart płatniczych względem II kw. 2016 r. Już blisko 81% transakcji kartowych stanowią transakcje bezgotówkowe, natomiast transakcje gotówkowe stanowią nieco ponad 63% wartości wszystkich transakcji.

Wykres 9. Udział liczby oraz wartości transakcji bezgotówkowych w ogóle transakcji kartowych

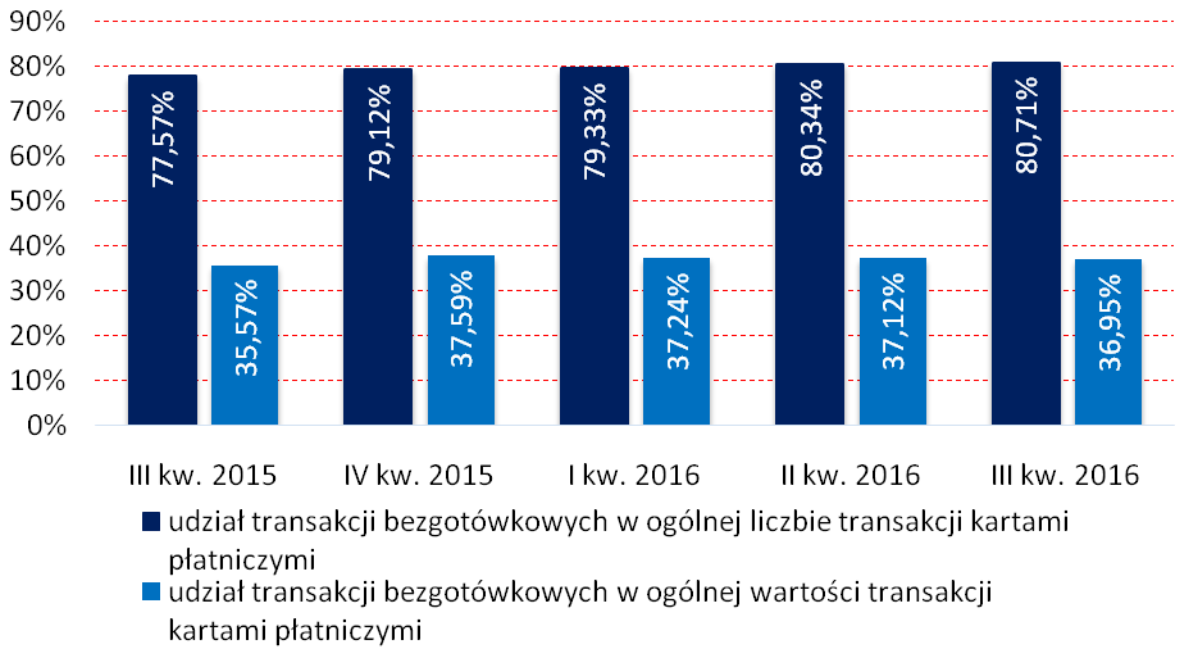

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych NBP.

Transakcje bezgotówkowe i bankomatowe

Podsumowanie najważniejszych danych dotyczących kart płatniczych prezentowane jest w Tabeli nr 6.

Tabela 6. Podsumowanie - karty płatnicze

Kategoria	2015		2016			Zmiana III kw. 2016/ III kw. 2015
	III kw.	IV kw.	I kw.	II kw.	III kw.	
Liczba wyemitowanych kart debetowych (w mln)	28,62	29,14	29,24	29,66	30,17	5,43%
Liczba transakcji kartami debetowymi (w mln)	773,33	804,58	806,97	915,40	917,14	18,60%
Łączna wartość transakcji kartami debetowymi (w mld PLN)	122,49	124,27	118,02	135,02	139,45	13,84%
Liczba wyemitowanych kart kredytowych (w mln)	5,86	5,81	5,80	5,84	5,86	-0,03%
Liczba transakcji kartami kredytowymi (w mln)	82,61	82,17	80,59	89,42	89,91	8,83%
Łączna wartość transakcji kartami kredytowymi (w mld PLN)	9,66	9,72	9,18	10,22	10,19	5,52%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych NBP.

Transakcje bezgotówkowe i bankomatowe

Karty i infrastruktura zbliżeniowa

Karty zbliżeniowe stają się standardowym narzędziem płatniczym w Polsce. Szybkość dokonywania płatności zbliżeniowych, czyli do kwoty 50 PLN, bez konieczności autoryzacji kodem PIN zyskuje co-raz więcej zwolenników.

Wykres 10. Liczba kart z funkcjonalnością zbliżeniową (w mln) oraz udział kart zbliżeniowych w ogóle kart płatniczych

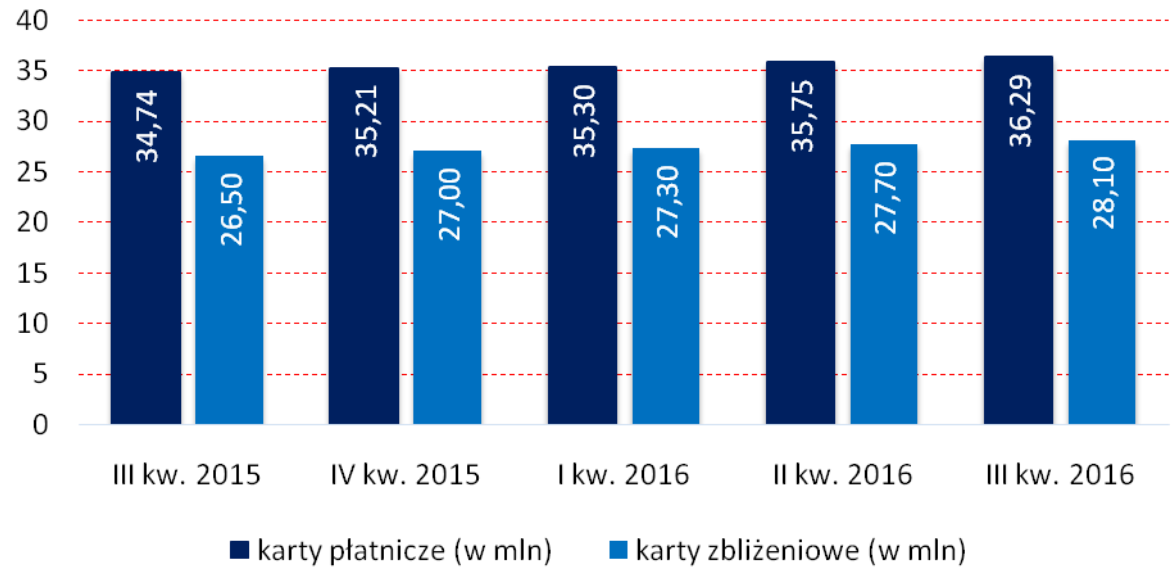

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych NBP.

W III kw. 2016 r. liczba kart zbliżeniowych wzrosła o około 1,44% (400 tys. kart). W stosunku do III kw. poprzedniego roku odnotowano wzrost liczby kart zbliżeniowych na poziomie 6,04% (około 1,6 mln kart). Według danych szacunkowych, karty zbliżeniowe stanowią około 77,5% wszystkich kart płatniczych.

Transakcje bezgotówkowe i bankomatowe

W III kw. 2016 r. kontynuowany jest długoterminowy trend wzrostu liczby terminali POS, w których możliwe jest dokonywanie transakcji kartami płatniczymi. W stosunku do poprzedniego kwartału wzrost ten wyniósł prawie 15,95 tys. szt. (3,21%), zaś w ujęciu rocznym 70,92 tys. szt. (16,04%).

Wykres 11. Liczba terminali POS i liczba terminali POS z funkcją zbliżeniową

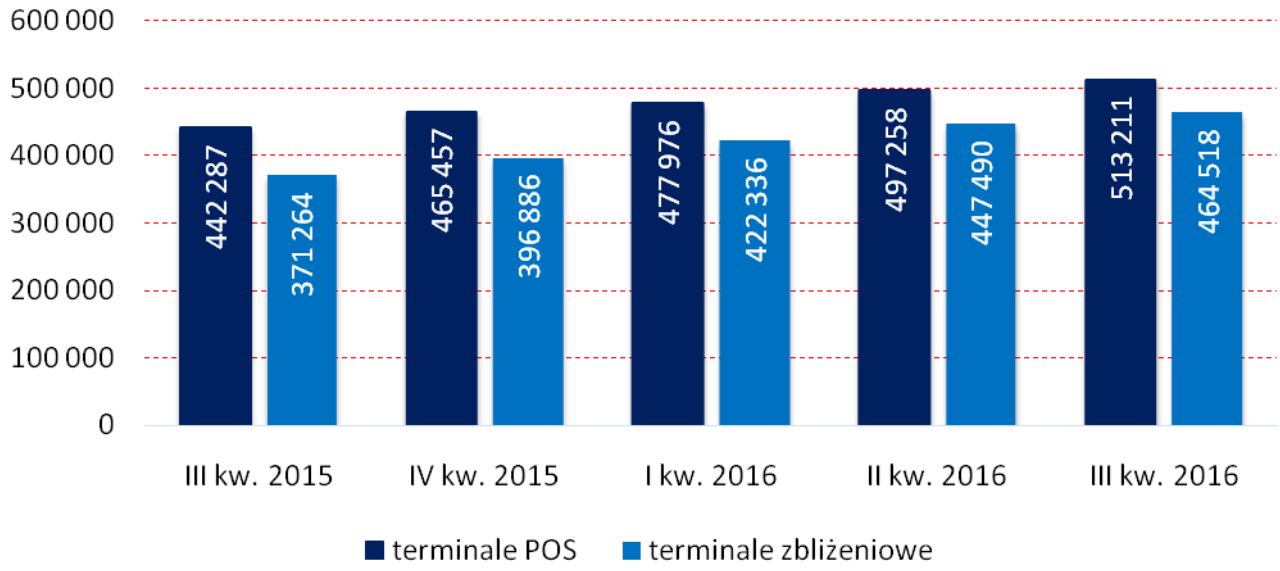

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych NBP.

Podobnie jak w przypadku kart zbliżeniowych, gwałtownie rośnie również liczba urządzeń, za pomocą których można przeprowadzać transakcje zbliżeniowe. Szacujemy, że w ciągu ostatniego kwartału liczba ta wzrosła o 17,03 tys. sztuk (3,81%), zaś w ciągu roku o 93,25 tys. (25,12%). Według szacunków udział terminali zbliżeniowych w ogólnej liczbie terminali wynosi już nieco ponad 90%.

Transakcje bezgotówkowe i bankomatowe

Tabela 7. Podsumowanie danych - karty i infrastruktura zbliżeniowa (prognoza)

Kategoria	2015		2016			Zmiana III kw. 2016/ III kw. 2015
	III kw.	IV kw.	I kw.	II kw.	III kw.	
Liczba kart zbliżeniowych (w mln)	26,50	27,00	27,30	27,70	28,10	6,04%
Udział kart zbliżeniowych w ogólnej liczbie kart	76,27%	76,68%	77,33%	77,48%	77,43%	1,52%
Liczba terminali zbliżeniowych (w tys.)	371,26	396,89	422,34	447,49	464,52	25,12%
Udział terminali zbliżeniowych w ogólnej liczbie terminali	83,94%	85,27%	88,36%	89,99%	90,51%	7,83%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych NBP i szacunków ZBP.

Dynamiczny rozwój zarówno liczby kart jak i liczby terminali zbliżeniowych jasno wskazuje, na rosnącą popularność tej szybkiej i bezpiecznej metody płatności. Szczególnie wartym odnotowania jest szybki wzrost liczby punktów sprzedaży akceptujących płatności zbliżeniowe. Oznacza to, że akceptanci dostrzegają zarówno realne korzyści tej metody akceptacji, jak również potrzebę wynikającą z popytu klientów na taką metodę płatności.

Transakcje bezgotówkowe i bankomatowe

Bankomaty

W stosunku do poprzedniego kwartału, liczba bankomatów w III kw. 2016 roku zmalała o 37 sztuk (0,16%). Na przestrzeni ostatnich 12 miesięcy liczba bankomatów wzrosła o 3,96% (o 857 szt.).

Wykres 12. Liczba bankomatów

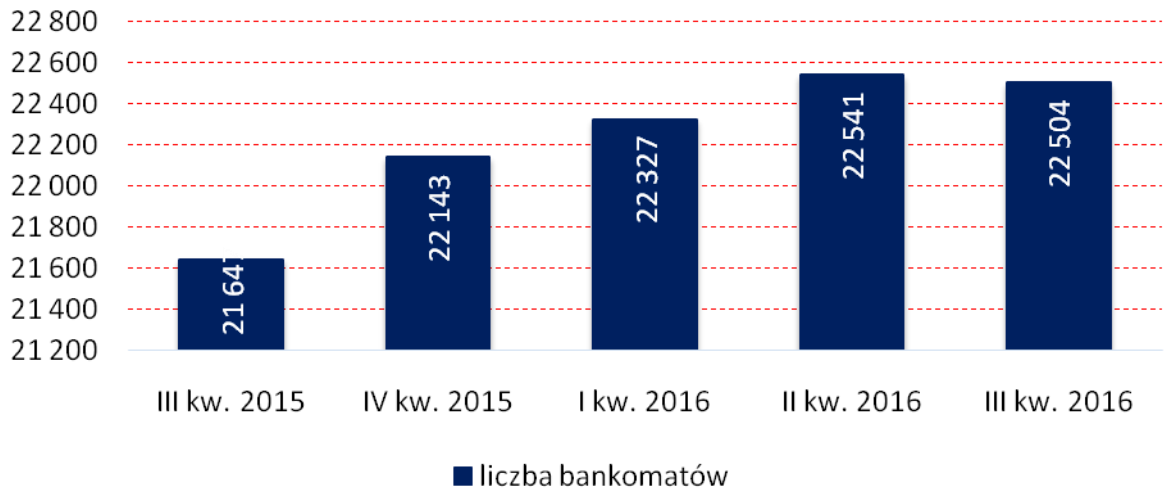

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych NBP.

Transakcje gotówkowe wykonywane kartami płatniczymi, co zostało przedstawione na stronie 18, pozostają istotnym elementem polskiego systemu płatniczego. Jednak liczba bankomatów na milion mieszkańców wynosi obecnie w Polsce tylko 584 i choć wskaźnik ten w ostatnim roku wzrósł o 3,96%, to nadal istotnie odbiegamy od poziomu europejskiego — dla którego wskaźnik ten kształtuje się na poziomie 960 (dane z 2014 roku).

Transakcje bezgotówkowe i bankomatowe

Podsumowanie najważniejszych danych dotyczących bankomatów prezentowane jest w Tabeli nr 7.

Tabela 8. Podsumowanie danych - bankomaty

Kategoria	2015		2016			Zmiana III kw. 2016/ III kw. 2015
	III kw.	IV kw.	I kw.	II kw.	III kw.	
Liczba bankomatów	21 647	22 143	22 327	22 541	22 504	3,96%
Liczba wypłat gotówki z bankomatów (mln)	182,40	180,37	169,57	183,80	182,96	0,31%
Wartość wypłat gotówki z bankomatów (mld PLN)	78,14	76,60	71,60	77,77	81,76	4,63%
Średnia wartość pojedynczej transakcji gotówkowej (PLN)	428	425	422	423	447	4,31%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych NBP.

Program Rodzina 500 plus

Wnioski on-line

Celem programu *Rodzina 500 plus* jest wsparcie polskich rodzin poprzez przyznawanie świadczeń wychowawczych. Otrzymać je mogą rodzice oraz opiekunowie minimum dwojga niepełnoletnich dzieci. Świadczenie wynosi 500 zł na drugie i każde kolejne dziecko. Rodziny, których dochód na osobę jest niższy niż 800 zł netto, mogą wnioskować o świadczenie również na pierwsze lub jedyne dziecko. Kryterium dochodowe dla rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym wynosi 1200 zł netto.

Świadczenie z programu *Rodzina 500 plus* przyznawane jest na wniosek. Istnieje kilka kanałów umożliwiających składanie wniosków. Są to systemy bankowości elektronicznej, PUE ZUS, Emp@tia, EP UAP lub tradycyjnie w urzędzie. Banki umożliwiły swoim klientom składanie wniosków o *Rodzina 500 plus* w swoich systemach bankowości elektronicznej. Rolą banku nie jest jednak weryfikacja danych, ani obsługa wniosków. To zadanie spoczywa na gminach.

Wykres 13. Liczba wniosków o świadczenie z programu „Rodzina 500 plus" złożonych on-line (dane na dzień 12.01.2017 r.)

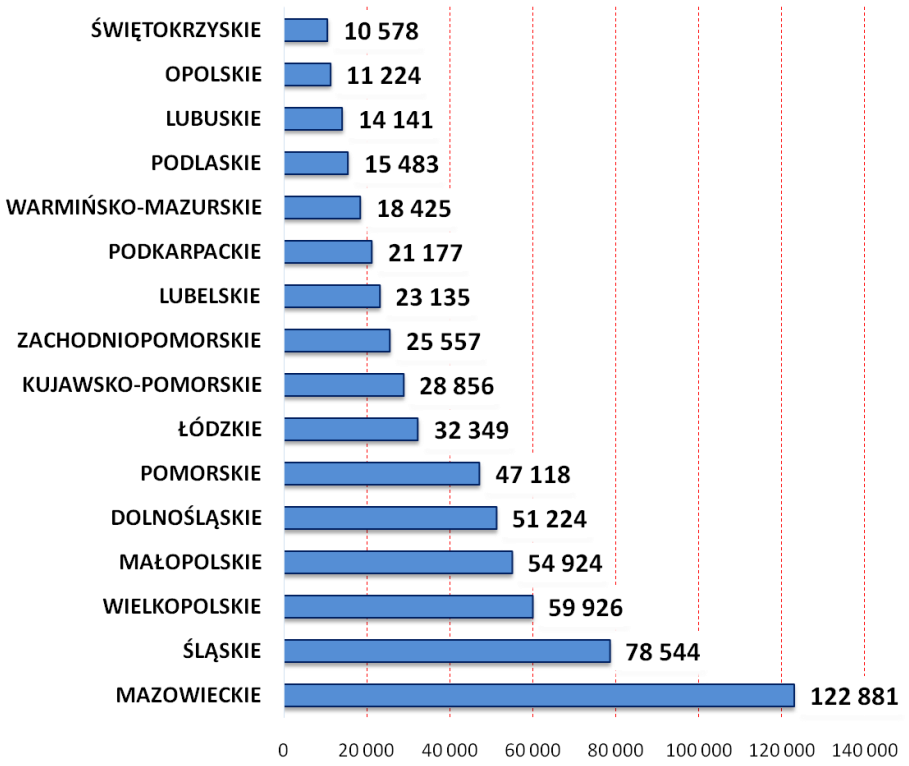

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Program Rodzina 500 plus

Od początku Programu złożono około 2,96 mln wniosków, a 20% z nich zostało złożonych przez internet. W województwie mazowieckim złożono on-line blisko 123 tys. wniosków (27%), kolejne było województwo dolnośląskie i śląskie (po 24%). Najmniej wniosków złożonych przy wykorzystaniu elektronicznych kanałów spłynęło w województwie świętokrzyskim 10,5 tys. (10%), lubelskim i podkarpackim (po 12%). Szczegółowe dane o liczbie złożonych wniosków przez internet w podziale na województwa zaprezentowano na wykresie 13.

Wśród miast najwięcej wniosków przez internet świadczeniobiorcy złożyli w Warszawie (47, 8 tys.), Krakowie (22,6 tys.) oraz we Wrocławiu (17,3 tys.).

Wykres 14. Miasta z największą liczbą wniosków z programu „Rodzina 500 plus" złożonych on-line (dane na dzień 12.01.2017 r.)

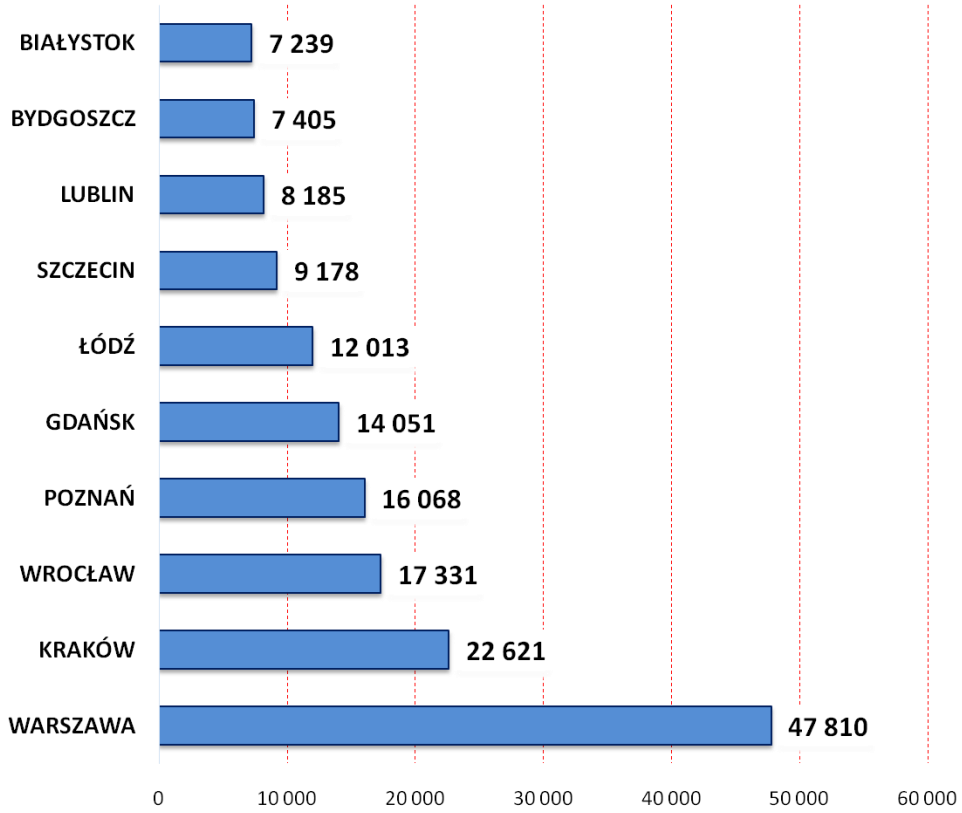

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

SPIS WYKRESÓW I TABEL

1. Wykres 1. Liczba klientów indywidualnych mających zawartą umowę korzystania z usług bankowości internetowej _____5

2. Wykres 2. Liczba klientów MSP mających podpisaną umowę dotyczącą usług bankowości internetowej_____7

3. Wykres 3. Liczba i wartość operacji w systemie Elixir_____9

4. Wykres 4. Liczba i wartość operacji w systemie Euro Elixir_____11

5. Wykres 5. Liczba i wartość operacji w systemie Express Elixir_____13

6. Wykres 6. Łączna liczba kart_____15

7. Wykres 7. Liczba kart debetowych oraz kredytowych_____16

8. Wykres 8. Liczba (w mln) i wartość (w mld PLN) transakcji gotówkowych i bezgotówkowych _____17

9. Wykres 9. Udział liczby oraz wartości transakcji bezgotówkowych w ogóle transakcji kartowych_____18

10. Wykres 10. Liczba kart z funkcjonalnością zbliżeniową (w mln) oraz udział kart zbliżeniowych w ogóle kart płatniczych _____20

11. Wykres 11. Liczba terminali POS i liczba terminali POS z funkcją zbliżeniową _____21

12. Wykres 12. Liczba bankomatów _____23

13. Wykres 13. Liczba wniosków o świadczenie z programu „Rodzina 500 plus" złożonych on-line _____ _____25

14. Wykres 14. Miasta z największą liczbą wniosków z programu „Rodzina 500 plus" złożonych on-line ___ _____26

SPIS WYKRESÓW I TABEL

1. Tabela 1. Podsumowanie danych - klienci indywidualni _____6

2. Tabela 2. Podsumowanie danych - przedsiębiorcy_____8

3. Tabele 3-5. Szczegółowe informacje o systemach Elixir_____10-14

4. Tabela 6. Podsumowanie - karty płatnicze_____19

5. Tabela 7. Podsumowanie danych - karty i infrastruktura zbliżeniowa_____22

6. Tabela 8. Podsumowanie danych - bankomaty_____24